

Сайтът desebg.com ви предлага интервю с [осъдения на смърт от комунистическата власт Георги Саръиванов](#).

Той получава най-тежкото наказание през 1954 г. по обвинение в саботаж и вредителство, когато е на 23 години. Смъртната му присъда е заменена с 20 години затвор, от които излежава 9 години и 3 месеца. След това прави четири опита да избяга от комунистическия режим със семейството си. На петия през 1972 г. успява. Живее 24 години в Западна Германия, а през 1996 г. се завръща завинаги в България. Днес е на 82 години.

„Ето така се ходи. Трябва леко да си местиш крака и същевременно да я носиш на рамо”. С тези думи започва разказа си Георги Саръиванов. Гостувам му в дома му в София. „Веригата се сваля само, когато се отива на разстрел или когато си помилван. Седем месеца я носих без прекъсване”, уточнява той. При движенията му веригата кънти с особен звук. „Много любима музика ми е това, до болка позната”, казва бившият политически затворник и се усмихва. Първият ми въпрос неизменно е свързан със страховития железен атрибут.

Какво ви накара, след като сте се завърнал в България, да отидете отново в Софийския затвор и да настоявате да получите тази верига?

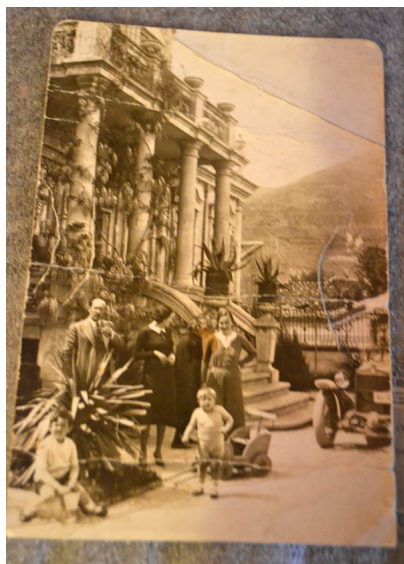
- Винаги съм искал да имам такава верига. Не мога да я забравя. Още като бях в Германия ходих при едни майстори да ми направят една, но там искаха много пари – 4 000 марки.

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 09 Май 2013 11:54

Има ли връзка това, че произхождате от род на индустриалец, със случилото се с вас при комунистическата власт?

- Имаше имена и родове, които след 9 септември 1944 г. трябваше да бъдат тормозени и унищожени. Баща ми, който имаше текстилна фабрика в Сливен, лежа в затвора 6 години преди мен, през 1947 г. Те комунистите толкова процеси инсценираха, че можеха да те изкарат всякакъв.

Вие за какво бяхте обвинен и осъден?

- Сега ще ви покажа присъдата. Не знам дали ще повярвате, но в онези времена сто на сто без всякакво колебание единственият човек, който вярваше, че аз съм абсолютно невинен и процесът срещу мен – инсцениран, беше майка ми. В решението на съда през 1954 г. три пъти съм осъден на смърт и веднъж на 20 години по четири различни обвинения.

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 09 Май 2013 11:54

Признат съм за виновен за това, че в различни времена от края на 1953 г. като редник в съизвършителство с другото с цел да създам спънки на властта съм подривал стопанско предприятие. Това е третирано като особено тежък случай и съм осъден на смърт чрез разстрелване и лишаване от права и завинаги, както и отнемане на цялото ми имущество.

Признат съм за виновен и за подбуждане на другото да създаде спънки на властта и подриване на стопанско предприятие – смърт чрез разстрелване. Поне да съм направил нещо, а то нищо. Осъден съм на смърт съм за саботажи и вредителство.

На каква възраст бяхте тогава?

- На 23 години. Бях войник в трудови войски в мина „Бухово“. Осъден бях като войник. Преди това бях 5 години интерниран в Своге. Като войник работих в мина „Бухово“. Там бяхме събрани от кол и въже все такива – цигани, турци и бивши хора или техни наследници. Бяхме миньори, трудоваци при мизерни условия.

Вие сте бил много млад тогава. Тази присъда е променила живота ви? Прави ми впечатление, че не сте от хората, които сте преживели такава травма и избягват да се връщат към миналото?

- Защо да не се връщам? Аз и не искам да забравя случилото се през онези години.

Все пак това е твърде болезнено. Животът ви е могъл да премине по съвсем друг начин?

- Замислял съм се, но ми прилича на това да се разсъждава какво би станало, ако Германия беше спечелила Втората световна война. Аз обаче често си мисля какво би станало, какъв би могъл да бъде живота ми, ако изобщо нямаше война? България щеше

да бъде една от приказните страни в Европа.

Спомняте ли си как протече следствието срещу вас? Бързо ли беше проведено?

- Следствието трая 6 месеца и 20 дни. Толкова бях разследван в Държавна сигурност.

То е било през 1953 г. – краят на Сталинския период и управлението на Вълко Червенков в България. Комунистическото управление тогава търси врагове навсякъде и във всичко.

- Да, точно тогава беше. Комунистите не можеха без врагове. Те трябваше да имат врагове. И си ги намираха. Ние, които бяхме съдени тогава, бяхме наричани контрареволуционери, а не политически.

Какво ви е крепяло през това време?

- Една от двигателните сили, която крепи духа през цялото време в затвора е мисълта за отмъщение. Навън обаче никога не съм предприемал такова нещо. Като минеш през Държавна сигурност и затвора човек получава един цирей в душата си. Той още не се е пукнал.

Това ли е причината да не избягване разговори за миналото?

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 09 Май 2013 11:54

- Не ми тежи да говоря. Знам, че при други хора това не е така. Те го правят, за да спестят емоции на близки или познати. Да не се говори, да се сложи по някакъв начин край на това. Откъде на къде? Защо? Да не знаели децата. Защо да не знаят децата ми какво е станало? Напротив, трябва да знаят. Аз не съм герой. Аз съм само една от хилядите жертви на комунизма. Обществото трябва да знае истината за болшевишкото минало.

Делото само срещу вас ли е водено?

- Срещу мен и още двама души. Но те бяха прикачени, за да се придаде тежест. Едното момче получи 18 години, другото 10-12. Единият беше син на кулак. Така комунистите наричаха селяните, които имаха повече земя.

Бихте ли разказал какво последва след присъдата?

- След присъдата се приведоха в Централния затвор, I-во отделение, смъртното. С това нещо (показва веригата) ме окова един надзирател Петко Лилов. Представете си, питат те на кой крак искаш да ти приковат веригата! Имаш право на избор – на левия крак или на десния. Носих я 7 месеца. Три седмици след присъдата на първоинстанционния съд Върховният съд потвърди смъртната присъда. След това единствено можеше човек да разчита на Президиума на Народното събрание. В моя случай той издаде указ за помилване. Това стана на 14 януари 1955 г.

Осъденият на смърт Георги Саръиванов: Липсата на памет към жертвите на комунизма тежи повече

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 09 Май 2013 11:54
